

МАРК ТВЕН ВСРЕД ДУХОВЕТЕ

Превод от английски: Иван Градинаров, 1970

chitanka.info

От няколко вечери в града се провеждаше спиритически сеанс. На път за там репортьорът на един вечерен вестник, с когото вървахме, ми каза, че в един град в Илинойс видял застрелян от тълпата комарджия на име Гюс Греъм, и тъй като бил сега единственият човек в Сан Франциско, комуто са известни обстоятелствата, тон мислеше да накара духа на Греъм да се „поразиграе“ малко НВ. — *(Това младо създание е демократ и говори с първичната сила и грубоватост, присъщи на племето му.)* В течение на сеанса той написа името на своя стар познат върху късче хартия, сгъна го добре и го пусна в една шапка, която минаваше от ръка в ръка и в която вече имаше около петстотин други такива документи. Купчината бе изтърсена върху масата, а медиумът започна да взема листчетата едно по едно и да ги оставя настрана, като питаше: „Тук ли е този дух? А този? А този?“ Приблизително от петдесет един ще почука, а лицето, изпратило името, ще стане от мястото си и ще заразитва покойния. Накрая някакъв дух сграбчи ръката на медиума и написа „Гюс Греъм“ отзад напред. След това медиумът почна да рови из хартийките за съответното име. А пък този чешит — моят познат — познаваше своето листче по сгънатата му страна. Когато медиумът стигна до него, след като вдигна петдесет други, той почука. Един член от комисията разгъна листчето и то бе точно същото. Поисках да го видя: съвсем същото. Предполагам обаче, че всички демократи са в приятелски връзки с дявола. Младият човек стана и попита:

— Не умря ли в 51?... В 52?... В 53?... В 54?...

Духът: „Чук, чук, чук“.

— От холера ли умря?... Или от рак?... Или от туберкулоза?... От бяс?... От едра шарка?... Или от насилствена смърт?...

— „Чук, чук, чук.“

— Обесиха ли те?... Удавиха ли те?... Промушиха ли те?... Или те застреляха?...

— „Чук, чук, чук.“

— В Мисисипи ли умря?... Или в Кентъки?... Или в Ню Йорк? На Сандвичевите острови? В Тексас? Или в Илинойс?...

— „Чук, чук, чук.“

— В околията Адамс? В Медисън? Рандолф?...

— „Чук, чук, чук.“

Повече нямаше смисъл да улавяме покойния комарджия. Приятелят ми познаваше неговата ръка и я изигра като майстор.

Някъде по това време двама немци пристъпиха напред — единият възрастен мъж, а другият — млад пъргав човечец, нагизден и натъкмен като за празник. После Олендорф, както се наричаше младият, каза:

— Ист айн гайст хираус?^[1] *(Всред присъстващите избухна смях.)*

Следваха три почуквания, означаващи, че има „гайст хираус“.

— Волен зи шриин?^[2]

Отново смях.

Три почуквания.

Поток от неясна членоразделна реч.

Колкото и невероятно да изглежда, на това неясно предложение духът с радост отговори „да“.

Присъстващите ставаха все по-бурно весели при всеки нов въпрос, докато най-сетне бяха уведомени, че сеансът не би могъл да продължи сред такава олелия, и те утигнаха.

Немският дух като че ли нищо не знаеше и не можеше да отговори дори на най-простите въпроси. Младият Олендорф накрая изрече някакви цифри и се опита да се добере до времето, когато духът е умрял. Оказа се, че е доста неясно дали той е умрял в 1811 или 1812 г., което е напълно обяснимо, като се има пред вид колко отдавна е станало това. Накрая духът написа: „12“.

Представете си картината! Младият Олендорф скочи на крака, целият обхванат от вълнение. Извика:

— Тами и хоспода! Ас пиша име на шовек, който шивее! Шукане на тух касва мен той умрял в ходина хиляда осемстотин и тванайсета, но той е шив и шрав и...

Медиумът:

— Седнете господине!

Олендорф:

— Но ас искам та...

Медиумът:

— Не сте дошли тук да държите речи, господине, седнете! *(Г-н Олендорф се приготви да произнесе реч).*

Г-н О. — Но тух лаше! — Такъв тух нама. (*През цялото време присъстващите ръкопляскат и се смеят.*)

Медиумът:

— Заемете мястото си, господине, аз ще обясня случая.

И той обясни. В обяснението си така страшно се нахвърли върху младия Олендорф, че аз почти очаквах той да изхвъркне право през покрива. Тя каза, че той бил дошъл тук с лъжа, измама и лукавство в сърцето си, а някакъв сроден нему дух бил дошъл от страната на призраците, за да общува с него! Беше страшно язвителна. Каза още, не точно с думи, колкото по смисъл, че царството на вечно прокълнатите било пълно с такива като Олендорф и че те били готови при най-малкия повод да нахлуят тук, да вземат нечие име и да чукат, да пишат, да лъжат, да мамят най-невъздържано, щом могат да впримчат някой жив, подобен тям, като клетия Олендорф, за да установят с него трайна връзка. (*Бурни приветствия и смях.*)

Олендорф издържа всичко това със завиден кураж и щеше отново да пусне в действие своята словесна батарея, когато буря от викове се надигна из цялата къща:

— Слезте! Продължавайте! Изяснете се! Говорете още, слушахме ви! Слезте от подиума! Стойте, където сте! Забележително! Дръжте се на поста си и кажете вашата дума!

Медиумът стана и каза, че ако Олендорф остане, тя ще си отиде. Тя не признаваше правото на никого да идва там и да я оскърбява чрез измама и опит да се подиграе с такова свято нещо, като нейните религиозни вярвания. След това присъстващите утихнаха, а победеният Олендорф слезе от подиума.

Другият немец извика един дух, разпита го за известни подробности на своя език и каза, че отговорите били верни. Медиумът заяви, че съвсем не знае немски език.

Точно в този момент един господин ме извика до края на подиума и ме запитва дали съм спиритист. Казах му, че не съм. Попита ме още дали не съм предубеден. Не повече от кой да е невярващ, казах, но пък не мога да вярвам на неща, които не разбирам, а досега не видях нищо такова, което по някакъв начин да разгадая. Тогава той каза, че не мисли аз да съм причината за смущението, проявено от духовете, но все пак е сигурен, че в момента съществува някакво антагонистично влияние около масата. Забелязал го от самото начало.

Известно враждебно течение непрекъснато идвало към неговото сензитивно устройство откъм мястото, където съм седял. Казах му, че допускам да е от онзи другия, и добавих още: „Проклет е човекът, който изпуска тези противни течения през цялото време“. Това, изглежда, удовлетвори духа на разпитващия фанатик и той седна.

Имах един много добър приятел, който, както чух, бил отишъл в царството на духовете. Искях да узная нещо за него. Съществува обаче нещо толкова ужасно да говориш с живи, грешни уста на мъртъвци, че просто не можех да стана и да проговоря. Ала накрая станах, целият треперещ, и казах с тих, неуверен глас:

— Тук ли е духът на Джон Смит?

(Никога не можеш да разчиташ на тези Смитовци. Викнеш един, а цялото племе ще се потътри из преизподнята в отговор на твоето повикване.)

— Прас, прас, прас...

Господи, ела ми на помощ! Вярвам, че всички умрели и изчезнали Джон Смитовци между Сан Франциско и долния свят наобиколиха изведнъж малката масичка! Доста се стъписах, смаях се, бих рекъл. Другите обаче ме караха да продължавам и аз рекох:

— От какво умря?

Смитовците изредиха всички болести и случаи, от които човек може да умре.

— Къде умря?

Те отговаряха с „да“ на всяко място, което назовавах, додето ми се изчерпиха географските познания.

— Щастливи ли сте, където сте?

Последва енергично, спонтанно „не“ от последните Смитовци.

— Топло ли е при вас?

Един грамотен Смит грабна ръката на медиума и написа: „Няма думи, за да се опише“.

— Останаха ли след вас други Смитовци, като тръгнахте за насам?

— Цели купища мъртъвци.

Стори ми се, че чух призраците да се кикотят на тази тънка шега — рядката шега, че могат да съществуват купища от живи Смитовци в мястото, където всички са мъртви.

— Колко Смитовци са сега тук?

— Осемдесет милиона — редицата сега стига до другия край на Китай.

— Тогава в ъгъла тук има много Смитовци.

— Принц Аполион нарича по принцип всички новодошли Смит и продължава да прави така, докато някой го поправи, ако изобщо се случи да сбърка.

— Как наричат прокълнатите духове своето свърталище?

— Наричат го Смитсонов институт.^[3]

Най-сетне улових моя Смит, този, когото виках — моя мил, изгубен, оплакан приятел, и научих, че умрял от насилствена смърт.

Толкова се страхувах. Той каза, че жена му така го навиквала, та накрая умрял. Горкият!

Постепенно излезе още един Смит. Един господин от присъстващите каза, че бил неговият Смит. Зададе му въпрос и този Смит отговори, че и той умрял от насилствена смърт. Доста се бил объркал в своето религиозно верую и представлявал нещо като кръстоска между универсалист и унитарист, после укрепнал и променил разбиранията си, откакто заминал за там. Каза, че се чувствувал съвсем щастлив. Продължихме да задаваме въпроси на този приказлив и весел стар пастор. От всички духове, смятам, че той бе най-веселият от веселите. Каза още, че имал безчувствено тяло — куршум можел да мине през него, без да направи дупка. Дъжд минавал през него, както през пара, без ни най-малко да го обезпокои (*така че, предполагам, той не е особено съобразителен, за да дойде тук, когато вали, или пък ние не го интересуваме*). Казва, раят и адът са просто душевни състояния; в първия духовете се чувствуват удовлетворени и щастливи, а във втория се разкъсват от угризения на съвестта; колкото се отнася до него, казва той, всичко е наред — чувствувал се щастлив, не ще да каже дали е бил много добър или много лош човек на земята (*старо, хитро нищожество! Зададох му въпроса така, че да претегля собствените си шансове, дали ще имам неговия късмет на оня свят, но той ме улови накъде бия*); казва, че имал и служба горе — използвал времето да учи и да го учат; имало и различни сфери, казва, — степени на свършенство. Много добре напредвал, повишен бил с една или две сфери, откакто го приели там. (*На ума си рекох: „Полека, старче, полека! Цяла вечност имаш пред себе си“*. Нищо не отговори.) Не знаел всичко колко сфери имало там. (*Аз обаче мисля, че*

има милиони, защото ако човек галопира през тях с бързината на този стар универсалист, ще ги премине едва тогава, когато престои там, колкото старият Сесестрис или древните мумии. А пък не може да се пресметне колко високо ще се издигне дори в началото на вечността — страхувам се, че старчето тича доста бързо за мащабите на своята среда и за продължителността на времето, което има пред себе си.) Духовете, вика, не усещали топло и студено (което донякъде противоречи на ортодоксалните понятия за огън и катран). Казва, че духовете общували помежду си чрез мисълта — нямали език, различието между половете било запазено и т.н. и т.н.

Старият пастор писа и говори цял час и чрез своите бързи, остроумни и интелигентни отговори показва, че на оня свят не е прекарвал буден нощите си за нищо. Пъхал си е носа навсякъде, където може да се научи нещо и вече научил почти всичко възможно. Както сам каза — ако не можел да разбере нещо, тръгвал да гони друг дух, който е в състояние да го обясни, и така се е подготвил всецяло за високия чин. А когато имам пред вид неговото старание, да се приспособи към мене, и учтивостта му, аз искрено вярвам, че той ще продължи да напредва със сегашната си скорост, докато кацне най-сетне на покрива на най-високата сфера и така да постигне съвършенство.

[1] Има ли тук някакъв дух? (немски). ↑

[2] Искате ли да извикате? (развален немски). ↑

[3] Име на един научен институт във Вашингтон. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.